

Vakgeïntegreerd taalonderwijs

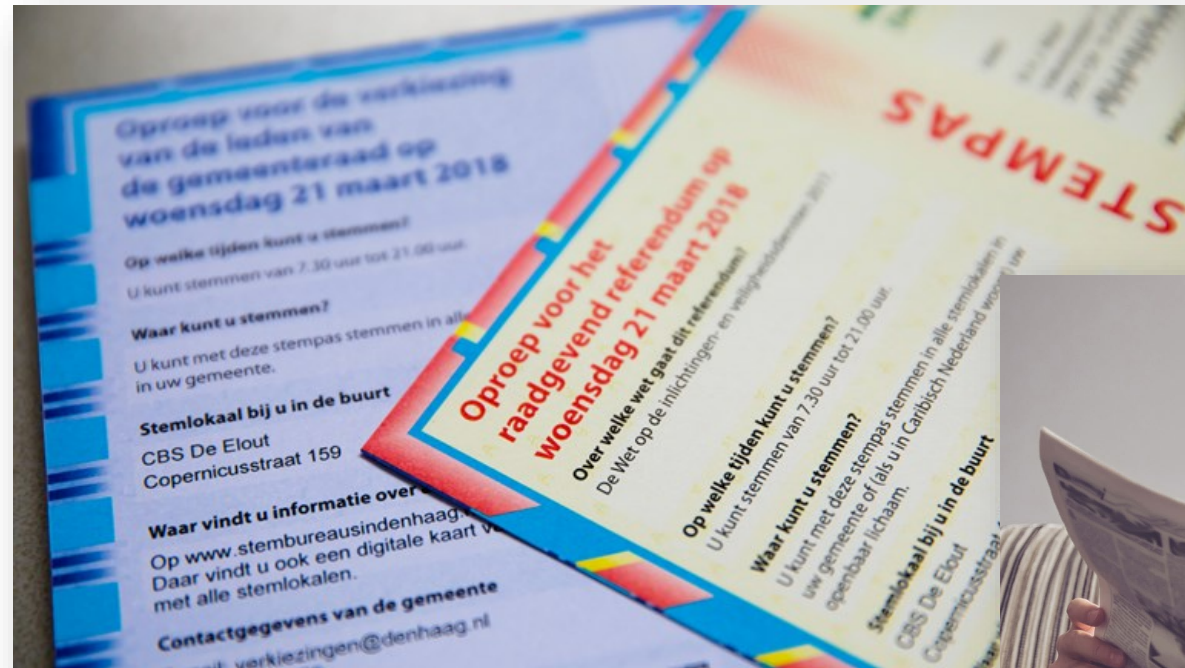
'Reading without reflecting is like eating without digesting'

Edmund Burke (1729-1797)

Erik Meester MEd | Radboud Universiteit | Faculteit der Sociale Wetenschappen

Opleiding Pedagogische Wetenschappen van Primair Onderwijs (PWPO)

Begrijpend lezen is dé '21st century skill'

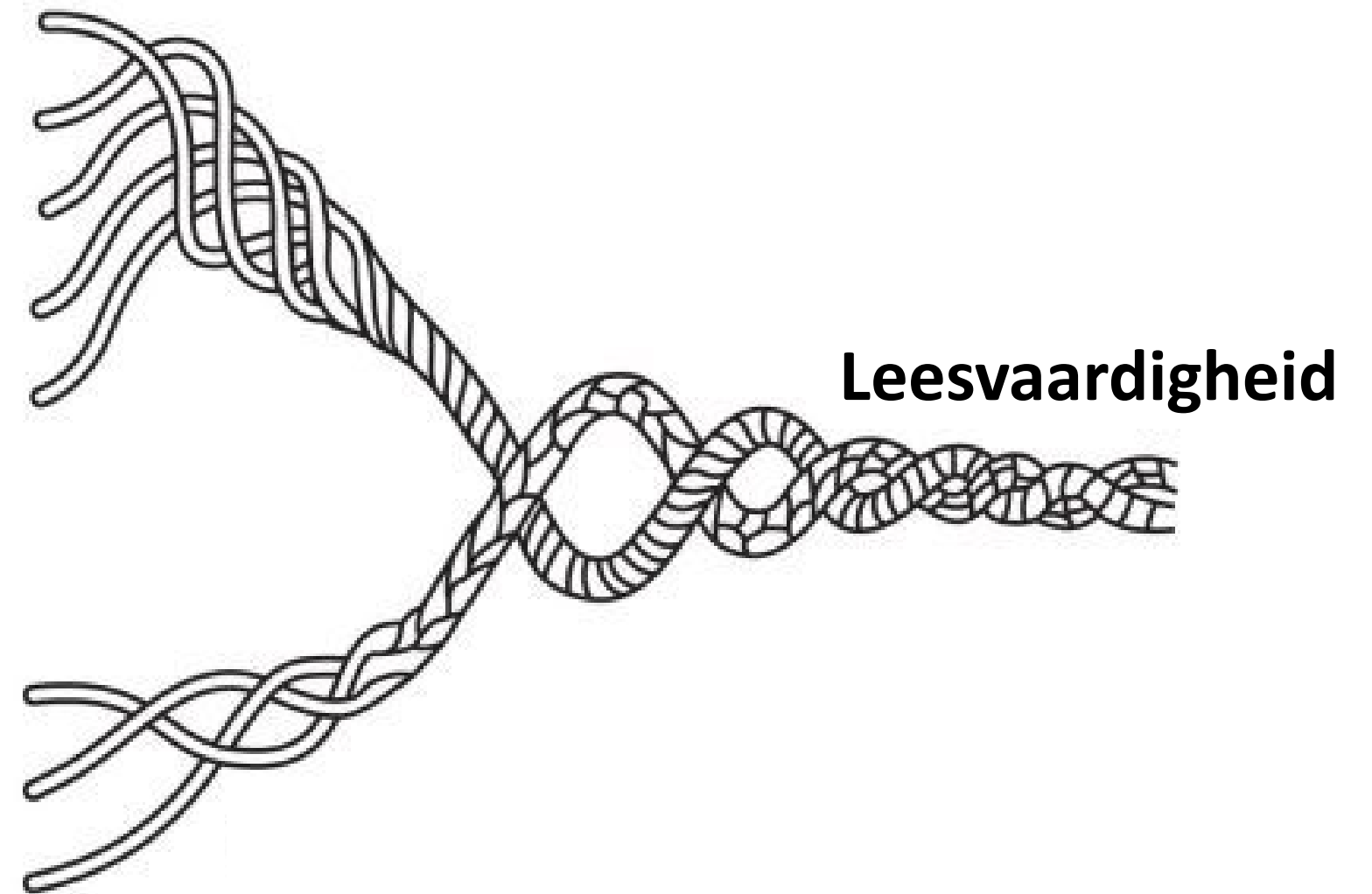
Een simpele kijk op leesvaardigheid

Курица несёт яйцо

Ding flob bips

Begrijpend
lezen

Technisch
lezen

(Gough & Turner, 1986)

Dubbel gedissocieerd

- Leesvaardigheid = technisch lezen × taalbegrip

Technisch lezen	Taalbegrip	
	Slecht	Goed
Slecht	Slechte lezer	Goede luisteraar 'Dyslectisch'
Goed	Slechte begrijper 'Hyperlectisch'	Goede lezer

Onnatuurlijk?

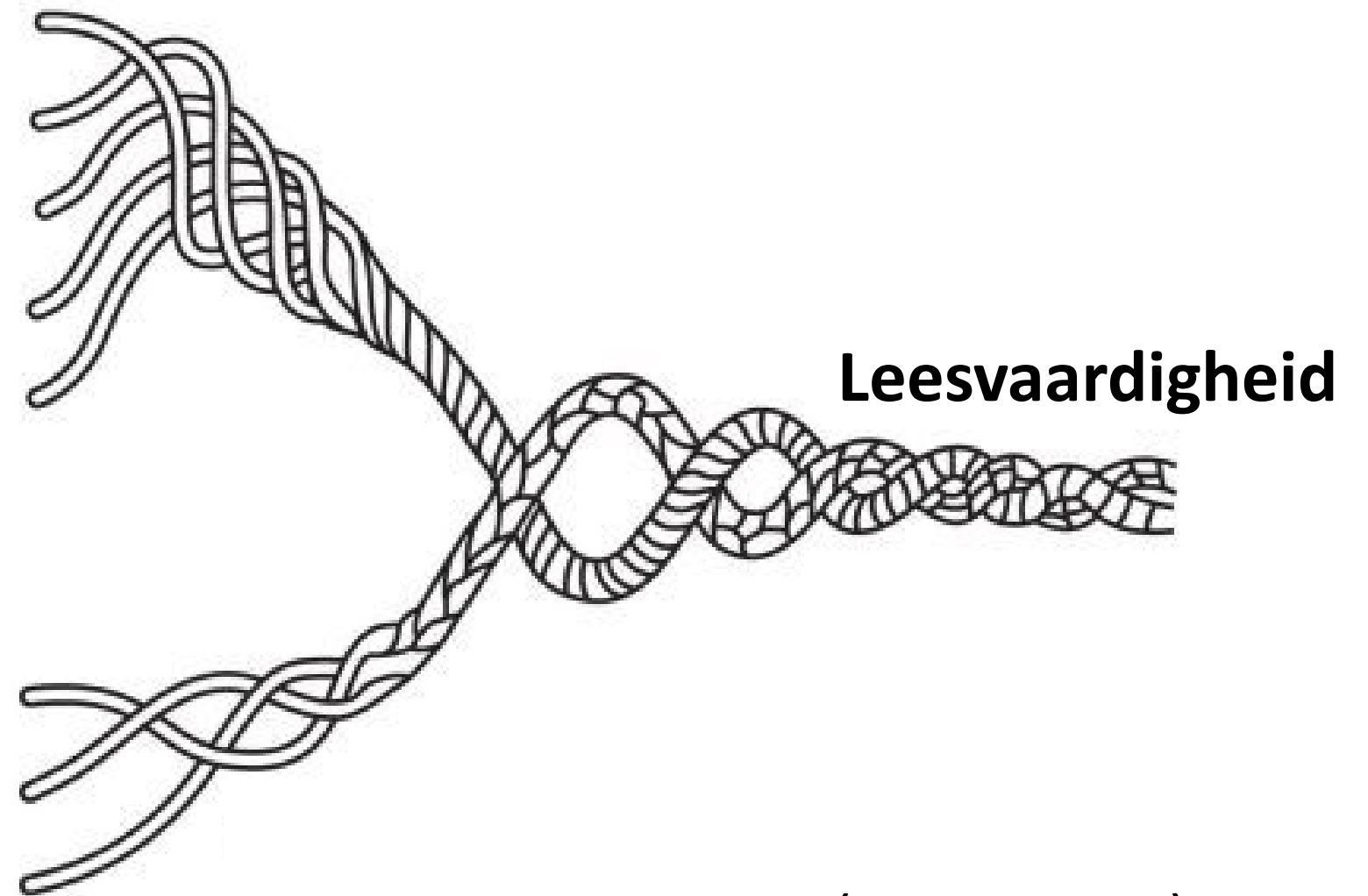
Learning to read is an “unnatural act”

**Evolutionair primair
‘natuurlijk’**

**Evolutionair secundair
‘cultureel’**

**Begrijpend
lezen**

**Technisch
lezen**

(Geary, 2008)
(Gough & Hillinger, 1980)

Begrijpend luisteren versus lezen

Gesproken taal	Geschreven taal
Meestal interactief (dialogisch)	Niet interactief
Voorzien van intonatie	Geen intonatie
Informeel en simpel taalgebruik	Formeel en meer complex taalgebruik
Speelt zich af in bepaalde situatie	Lezer moet zich inleven in situatie
Lage informatiedichtheid	Hoge informatiedichtheid
Lineair (kan niet terugspoelen)	Mogelijkheid tot grasduinen en herlezen

(Oakhill, Cain & Elbro, 2015)

Hoe train je voor een 'Tour'?

- Trainingsplan
- Spierkracht
- Snelheid
- Techniek
- Mentale stabiliteit
- Uithoudingsvermogen
- Voedingsschema
- Uitrusting en materieel
- Parcoursverkenning

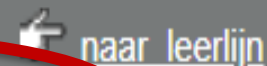
Het doel ≠ de weg daarnaartoe

kerndoelen

Mondeling onderwijs

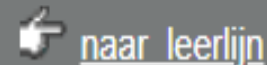
kerndoel 1

De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.

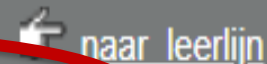
kerndoel 2

De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.

kerndoel 3

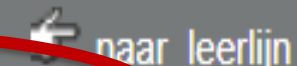
De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opinierend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Schriftelijk onderwijs

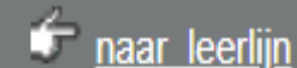
kerndoel 4

De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.

kerndoel 5

De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.

kerndoel 6

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.

kerndoel 7

De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.

kerndoel 8

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.

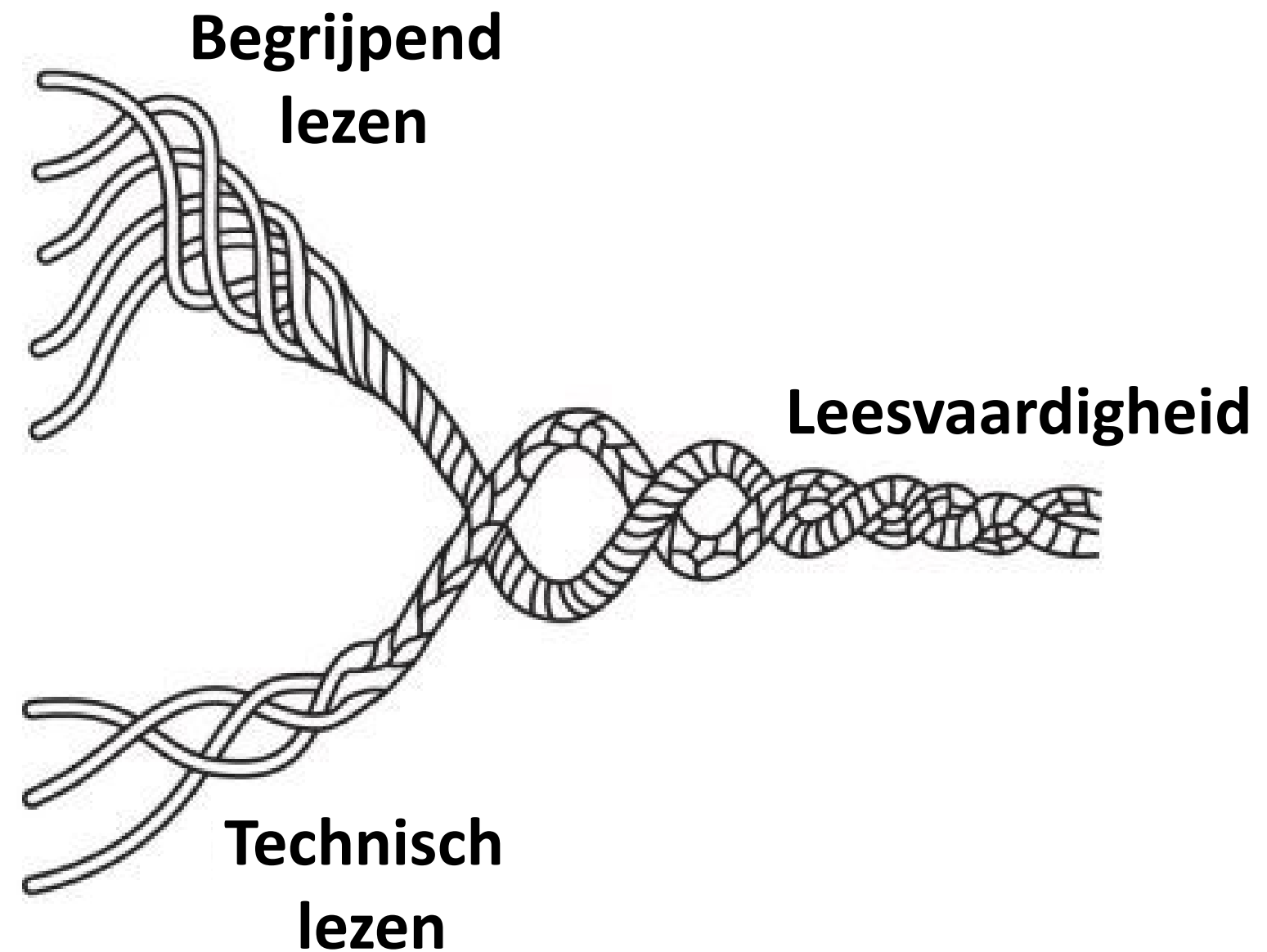
kerndoel 9

De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

De componenten van leesvaardigheid

- Activeren van woordenschat
 - Begrijpen van zinnen
 - Gevolgtrekkingen maken
 - Monitoren van begrip
 - Tekststructuur herkennen
-
- Letter-klank kennis
 - Accuraatheid van decodering
 - Automatische van decodering

(Scarborough, 2001)

Tabel 6.2: De negatieve en positieve spiraal van de hoeveelheid en het begrip van wat leerlingen lezen.

Negatief spiraal (-)	Beginsituatie	Positief spiraal (+)
Minder lezen <i>'Ik heb geen zin om te lezen.'</i>	Leerling leert op ← onvoldoende/ voldoende → tempo technisch lezen	Meer lezen <i>'Ik heb zin om te lezen.'</i>
Minder leesbegrip <i>'Ik snap er niks van.'</i>		Meer leesbegrip <i>'Ik leer steeds meer.'</i>
Leerlingen verliezen vertrouwen in eigen kunnen.		Leerlingen worden steeds slimmer.

Uit: Wetenswaardig (Meester, 2021)

Mentaal

- Multimodaal beeld dat een tekst 'bij je oproept'

Voorbeeld

"Hij knalde hem vanaf de middellijn zo het 16-metergebied in waardoor de spits hem met gemak binnen kon tikken."

(Johnson-Laird, 1983)
(Klitsch, 1998)

Woordenschat

- Kennen ≠ begrijpen, het gaat om **breedte én diepte**
- Zo kan je omgaan met **ambiguïteit** in relatie tot **context**

Blauw

- Blauwe hemel
- Blauwe plek
- Blauwtje lopen
- Blauw aanlopen
- Blauw bloed
- Blauwe ballen
- Blauwe lippen
- Blauwe maandag
- Blauw ergeren

Blauw

- Blauw staan
- Blauwe boon
- Blauwe knoop
- Blauw denken
- Blauwe oceaan
- Blauw bekken
- Blauw op straat
- Delfts blauw
- Blauw betalen

Rood

- Rood bloed
- Rode hond
- Rode loper
- Rood aanlopen
- Rode handen
- Rood staan
- Rode lucht
- Rode oortjes
- Rode cent

Rood

- Rood gloeien
- Rode onderwijzer
- Rood potlood
- Rode ogen
- Rode Zee
- Rode draad
- Rode Kruis
- Rode kaart
- Rode leger

Gevolgtrekkingen maken (1)

- Je moet zelf vaak ook **kennis toevoegen**

Voorbeeld

“De nachtelijke neerslag had de trottoirs ijzig achtergelaten.”

- *Mensen lopen op trottoirs.*
- *Ijs is glad.*
- *Mensen kunnen vallen tijdens het lopen op gladde oppervlakken.*
- *Mensen kunnen zich bezeeren als ze vallen.*
- *Ouders willen niet dat hun kinderen zich bezeeren.*
- *Mensen vallen minder snel als ze voorzichtig lopen.*

“Sarah zei tegen haar kinderen dat ze voorzichtig moesten zijn.”

Begrijpend leren lezen = ook luisteren én ervaren

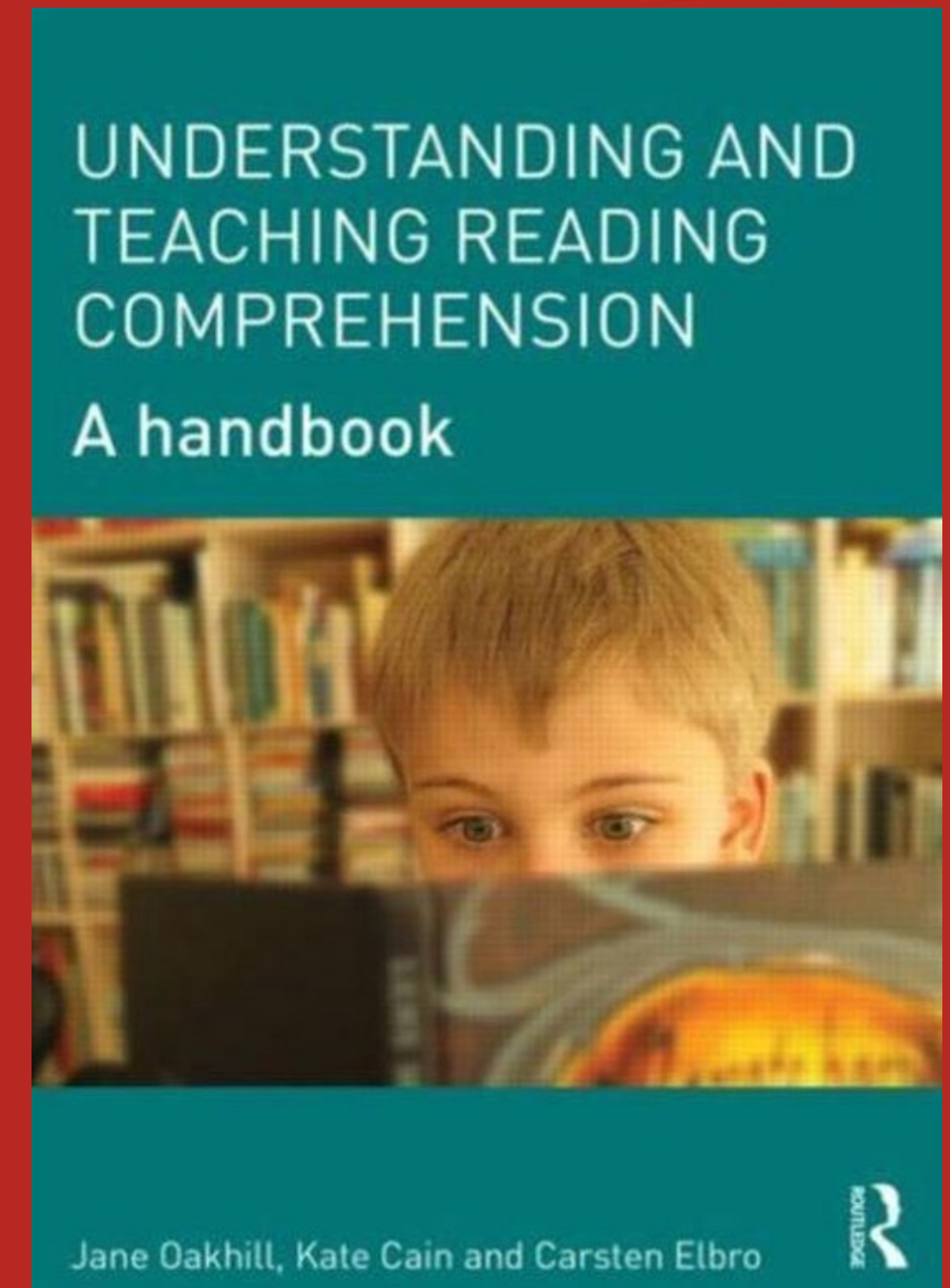
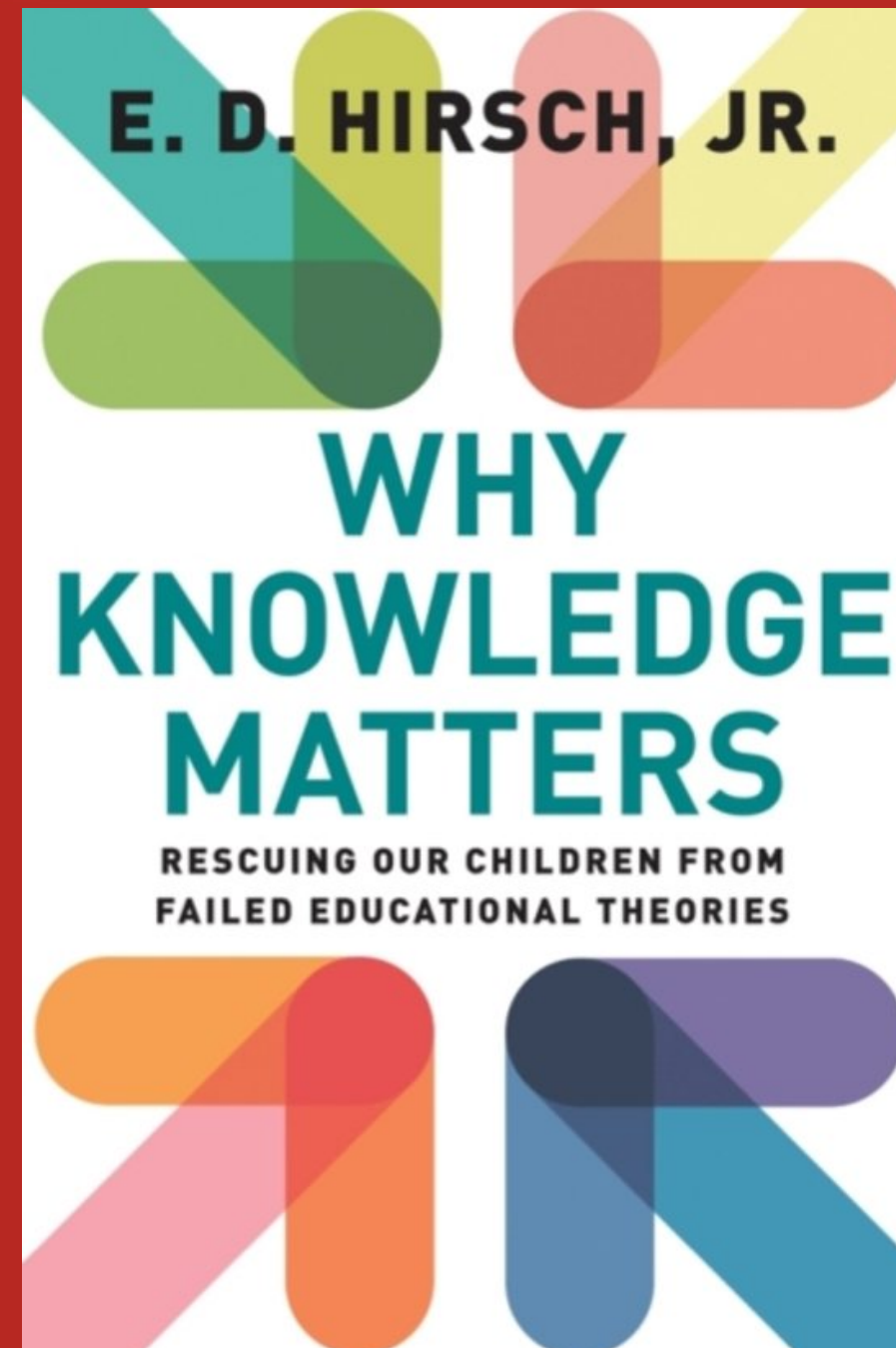
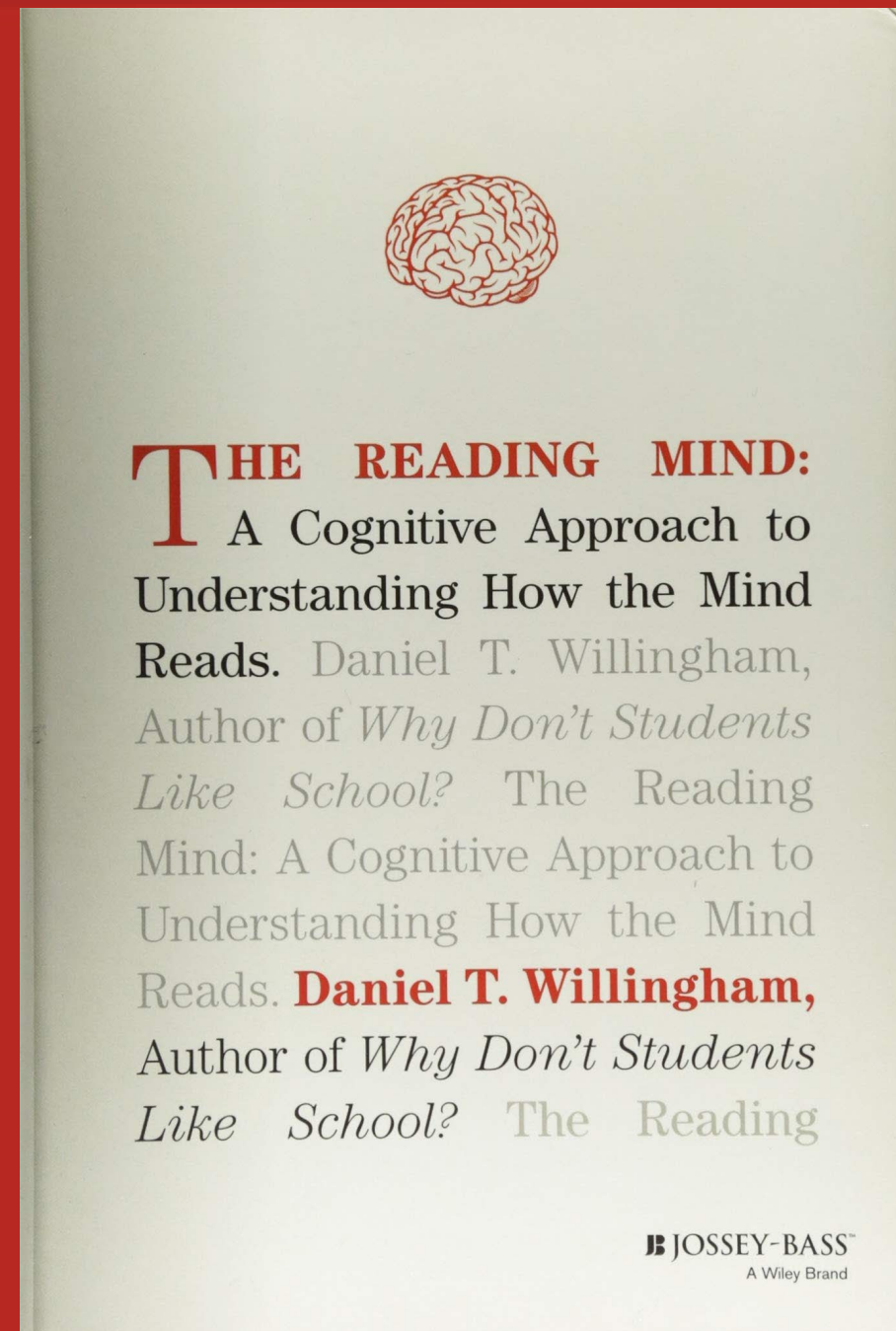
Conclusies

Op basis van voorgaande:

- Schrap begripend lezen van het lesrooster
- Integreer leesstrategieën in de zaakvakken
- Vergroot de algemene kennisbasis van leerlingen
- Maak (indien nodig) gebruik van ‘pre-teaching’
- Ga ook in debat en geef schrijfopdrachten

Aanbevolen literatuur

Nu de praktijk...

“Reading maketh a full man;
conference a ready man; and
writing an exact man.”

- Francis Bacon

